

SCIENCEZONE

ONLINE SCIENTIFIC
CONFERENCES

Conference

On Legal Science

No.1 (2)

2024

<i>Abdihakimov Farhod Zafar o'g'li</i> ELEKTRON TIJORATDA SOTUVCHI MANFAATLARINI HUQUQIY HIMOYA QILISH	4-10
<i>Olimjonova Hulkar To'lqin qizi</i> SUG'URTA KOMPANIYALARI FOND BOZORIDA INSTITUTSIONAL INVESTOR SIFATIDA	11-15
<i>Razzaqova E'zoza Yusup qizi</i> ISLOM MOLIYASIDA MUSHOKARA SHERIKCHILIK BITIMINING TUTGAN O'RNI	16-22
<i>Xudayqulova Nodira Qo'ldoshjonovna</i> HISSADORLIKKA ASOSLANGAN KRAUDFANDING FAOLIYATIDA INVESTOR HUQUQLARI HIMOYASI VA QIMMATLI QOG'OZLAR AYLANISHIDA VUJUDGA KELADIGAN MUAMMOLAR	23-28
<i>Salimov Islombek Bobir o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORAT: SOHAGA OID MUAMMOLAR VA ULARGA YECHIMLAR	29-34
<i>Odilov Nozimjon Jumanazar o'g'li</i> UCHINCHI TOMON PROVAYDERLARINING MIJOZ MOLIYAVIY MA'LUMOTLARIGA KIRISHINING HUQUQIY ASOSLARI	35-39
<i>Xudoyorov Fayzullo Sayfulla o'g'li</i> MUSHARAKA VA MUDARABAH INTEGRATSIYASI: O'ZBEKISTONNING UMUMIY SHERIKLIK KELISHUVI DOIRASIDA ISLOMIY MOLIYA VOSITALARI	40-46
<i>G'ulomov Shohruh Islomjon o'g'li</i> TRANSMILLIY KORPORATSIYALAR TOMONIDAN SOLIQ MILLIY BAZASI YEMIRLISHINING OLDINI OLIH USULLARI	47-50
<i>Shaimardanova Dilafruz</i> ETHICAL ASPECTS OF DIGITAL ESTATE MANAGEMENT: CONFIDENTIALITY, RESPECT FOR WILL, AND NORMS OF INHERITANCE LAW	51-58
<i>Xonzodabegim Raxmatova Utkir qizi</i> KIBER HUQUQ UCHUN YURISDIKSIYANI VA XALQARO HAMKORLIKNI TARTIBGA SOLINISHI	59-73
<i>Sabohat Abdullayeva</i> BLOKCHEYN ASOSIDAGI RAQAMLI SUD EKSPERTIZASI VOSITALARI	74-84

Asal Juraeva

CHOICE OF SUBSTANTIVE AND PROCEDURAL LAW IN INTERNATIONAL
COMMERCIAL ARBITRATION85-91

Xudoyberdiyev Nuriddin Olloberdi o'g'li

KIBERHUQUQDA YURIDIKSIYA MASALALARI – ONLAYN MUHITDA QAYSI
DAVLAT QONUNCHILIGI QO'LLANILADI? 92-103

Rabbimov Shohruh

RAQAMLI ASRDA FUQAROLIK ERKINLIKLARI VA ULARNI
MUVOZANATLASH 104-112

Abbosjon Olimov

KIBER JINOYATLARNI TERGOV QILISH BILAN BOG'LIQ XALQARO ISO
STANDARTLAR VA ULARNI OZBEKISTON QONUNCHILIGIGA
INTEGRATSIYALASH 112-125

Mirzakarimova Dilafruz

KIBERXAVFSIZLIK VA YURISDIKSIYA CHEGARALARINI BELGILASH
MUAMMOLARI VA ULARNING YECHIMLARI 126-134

Normurodova Behro'za Xolmo'minovna

RAQAMLI OCHIQ MANBALAR ORQALI DALILLAR TO'PLASH VA TERGOV
QILISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH..... 135-143

Gulomov Shokhrukh Islomjon ugli

REGULATORY FRAMEWORKS FOR METAVERSE PLATFORMS: CHALLENGES
AND OPPORTUNITIES..... 144-151

O'razbayev Laziz Shuhrat o'g'li

MAMLAKATIMIZDA RAQAMLI INFRATUZILMALARNI RIVOJLANTIRISH UCHUN
OLIB BORILAYOTGAN CHORA-TADBIRLARNING AHAMIYATI 152-158

Olimjonova Hulkar To'lqin qizi

MOLIYAVIY VOSITACHILAR ORASIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING
TUTGAN O'RNI 159-162

HISSADORLIKKA ASOSLANGAN KRAUDFANDING FAOLIYATIDA INVESTOR HUQUQLARI HIMOYASI VA QIMMATLI QOG'OZLAR AYLANISHIDA VUJUDGA KELADIGAN MUAMMOLAR

Xudayqulova Nodira Qo'ldoshjonovna

Toshkent davlat yuridik universiteti magistranti

nodirabegimxudayqulova@gmail.com

Annotatsiya: Kapitalni shakllantirishning yangicha vositasi sifatida hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyati jadal rivojlanib borayotganligi sababli, ushbu maqola qimmatli qog'ozlar to'g'risidagi qonunning murakkab kesishishi va rivojlanayotgan bozorda investorlarni himoya qilishning rivojlanayotgan manzarasini o'rganadi. Tadqiqot hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatini tartibga soluvchi me'yoriy-huquqiy bazani tahliliy ko'rib chiqadi va qimmatli qog'ozlar aylanmasi faoliyatini qo'llab-quvvatlash va investor manfaatlarini himoya qilish o'rtasidagi o'ziga xos keskinlikni muhokama qiladi. Tegishli qonunlar, qoidalar va ijro choralari har tomonlama tahlil qilish orqali maqola emitentlar va kraudfanding kompaniyalarida ishtirok etuvchi investorlar duch keladigan asosiy huquqiy muammolar va noaniqliklarni aniqlaydi. Bundan tashqari, u ushbu yangi mablag' yig'ish usuli bilan bog'liq xavflarni yumshatishda investorlarni himoya qilish mexanizmlarining samaradorligini o'rganadi. Mavjud tartibga solish asosi va uning oqibatlarini yoritib, ushbu ilmiy o'rganish hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyati bilan bog'liq davom etayotgan munozaraga hissa qo'shish, kelajakdagi tartibga soluvchi o'zgarishlar haqida ma'lumot beradigan va ushbu dinamik moliyaviy ekotizimning umumiy barqarorligi va yaxlitligini oshirishi mumkin bo'lgan tushunchalarni taqdim etishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Hissadorlikka asoslangan kraudfanding, qimmatli qog'ozlar, investitsiya, investor huquqlar, biznes, startap.

Mavzuning dolzarbligi. Kraudfanding faoliyati shu nomdagi ijtimoiy munosabat sifatida paydo bo'lganiga ko'p bo'lmagan bo'lsa-da, uning faoliyat turlari uzoq yillardan beri boshqa nomlarda jamiyat tomonidan amalga oshirib kelingan. Shu sababli mazkur munosabatlar amalda mavjud va o'xshash ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi qonun-qoidalar asosida tartibga solib kelinmoqda. Shu jumladan, hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyati ham amaldagi qimmatli qog'ozlar, aksiyadorik va investitsiya faoliyatlariga o'xshashligi uchun, aksariyat hollarda, dastlab mazkur faoliyatlarni tartibga soluvchi qonun normalari asosida tartibga solinadi. Misol uchun, 2012-yilgacha Amerika Qo'shma Shtatlarida hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyati 1934-yilda qabul qilingan "Qimmatli qog'ozlar almashinuvi to'g'risida"gi qonun asosida tartibga solingan[1]. Biroq, hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatida qimmatli qog'ozlar faoliyati bilan farqli jihatlari mavjudligi yuzasidan bir qancha muammolar vujudga kelishi mumkin bo'ladi. Misol tariqasida, an'anaviy qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar (aksiyadorlar) asosan, katta va mustahkam o'ringa ega bizneslarga pul tikishsa, hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatida investorlar nisbatan ko'p va kichik summalar evaziga ulush egalari bo'lgan shaxslar hisoblanadi[2]. Shunga ko'ra, ko'pgina davlatlarda hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatida investitsiya kiritish summasiga turli limitlar belgilanishi kuzatiladi. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad, hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatida investorlar huquqlarini himoya qilish hisoblanadi. Sababi kraudfanding faoliyati asosan kichik va yangi tashkil topayotgan bizneslar va startaplarni moliyalashtirishi sababli, ularga tikilgan pulning qaytib kelish ehtimoli an'anaviy moliyalashtirishga nisbatan kam hisoblanadi. Bu esa investor uchun moliyaviy xavf hisoblanadi.

Tadqiqot maqsadi va usuli. nazariy qoidalar va amaliyotdagi muammolarni kompleks tadqiq etish asosida hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatida qimmatli qog'ozlar va investorlar huquqlarini himoya qilish bilan bog'liq muammolarni yechimi yuzasidan tadqiq etish, ushbu sohada xorijiy davlatlar qonunchiligini o'rganish hamda mazkur sohadagi yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yuzasidan

mavjud qonun hujjatlarini takomillashtirish bo'yicha nazariy va amaliy takliflarni ishlab chiqishdan, O'zbekiston Respublikasi va xorijiy davlatlar mutaxassislari va olimlari tomonidan bildirilgan fikr-mulohazalar va xulosalardan, xususan, kiber va moliya huquqi sohasiga oid qarashlaridan, shuningdek, rasmiy-yuridik, mantiqiy, qiyosiy-huquqiy va qiyosiy-tipologik tahlil metodlaridan keng foydalanildi.

Tadqiqotning natijalari. O'zbekiston Respublikasi normativ hujjatlarida hissadorlikka asoslangan kraudfanding va qimmatli qog'ozlar qonunchiligida investorlar huquqlarini himoya qilish bo'yicha huquqiy normalar o'rganildi, xorijiy davlatlarda ochiq banklar moliyaviy ma'lumotlariga kirish imkonini berish bo'yicha yaratilgan huquqiy tizimning zamonaviy holati va undan ko'zlangan maqsadlar tahlil qilindi va olingan tahlil asosida xalqaro normalar holati va mavjud milliy qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan xulosa chiqarildi

Tadqiqotning ilmiy-uslubiy ahamiyati. Ishning ilmiy-uslubiy ahamiyati tadqiqot O'zbekiston Respublikasining fuqarolik huquqi, kiber huquq, investitsiya va moliyaviy huquq sohalarida mavjud hissadorlikka asoslangan kraudfanding va qimmatli qog'ozlar qonunchiligida investorlar huquqlarini himoya qilish bo'yicha qonunchilikni tizimli va kompleks tadqiq etish orqali uni xorijiy davlatlar amaliyoti bilan tahlil qilish yordamida mavjud muammolarni yoritib beradi. Ishda bayon etilgan taklif va xulosalardan kiber huquqi, fuqarolik va moliya huquqi sohasidagi qonunchilik normalarini va huquqni qo'llash amaliyoti mexanizmini takomillashtirishda, ushbu sohada davlat tomonidan tartibga solish sohalarini rivojlantirishda foydalanilishi mumkin.

Xulosa. Hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatini huquqiy tartibga solish hozirgi kunga qadar davom etayotgan jarayon hisoblanadi[3]. ekanligini hisobga olgan holda maqolada tahlil asosida aniqlangan muammolar va ularga berilgan yechimlar asosida qimmatli qog'ozlar faoliyatini amalga oshirishda investorlar huquqlarini himoya qilishning ta'minlanishiga erishish mumkin bo'ladi. Shu bilan bir qatorda, O'zbekiston Respublikasida hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyatini tartibga soluvchi alohida shu sohaga oid normativ-huquqiy hujjatning yo'qligi yurtimiz qonunchiligida alohida normativ-huquqiy hujjatda ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Shu sababli hissadorlikka

asoslangan kraudfanding faoliyatini tartibga soluvchi qonun qabul qilish va shu asosda amaldagi qimmatli qog'ozlar hamda investitsiya faoliyatlarini tartibga soluvchi qonunlar bilan o'zaro integratsiyalashuvni ta'minlash, hissadorlikka asoslangan kraudfanding faoliyati ishtirokchilarini mazkur faoliyat turi bilan shug'ullanishlarini rag'batlantirish mexanizmlarini ishlab chiqish orqali mazkur moliyalashtirish turini yurtimizda keng miqyosda faoliyati yo'lga qo'yilishiga imkoniyat yaratiladi.

REFERENCES:

1. Mokter Hossain and Gospel Onyema Oparaocha(2016). "Crowdfunding: Motives, Definitions, Typology and Ethical Challenges", *Entrepreneurship Research Journal*. 14:127-146
2. Lars Hornuf, Armin Schwienbacher (2017) "Should securities regulation promote equity crowdfunding?". *Small Business Economics*. 49:579–593
3. Saul Estrin, Daniel Gozman, Susanna Khavul (2018). "The evolution and adaption of equity crowdfunding: entrepreneur and investor entry into a new market". *Small Business Economics*. 51:425-439
4. Topildiev, B., & Khursanov, R. (2021). Legal fact based on occurrence civil rights and obligations. *Ilkogretim Online*, 20(3).
5. Topildiev, B., Khursanov, R., & Usmonova, M. (2020). Trust management agreement Property and prospects for its development in the Republic of Uzbekistan. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(3), 3199-3205.
6. Топилдиев, Б. Р. (2017). Основные условия договора доверительного управления имуществом. *Юрист*, (9), 15-19.
7. Топилдиев, Б. Р. (2019). ОСОБЕННОСТИ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПЕРЕДАЧИ ПРЕДПРИЯТИЯ В ДОВЕРИТЕЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ. ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ, 29-33.
8. Topildiyev, B. R. (2022). MOL–MULKNI ISHONCHLI BOSHQARISH TUSHUNCHASI VA UNING SHAKLLANISHI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(4), 998-1008.
9. Топилдиев, Б. Р. (2017). Основные условия договора доверительного управления имуществом. *Юрист*, (9), 15-19.
10. Topildiev, B. (2021). Issues Of Protection And Enforcement Of The Rights And Interests Of The Beneficiary. *The American Journal of Political Science Law and Criminology*, 3(06), 13-19.
11. Topildiev, B., & Nechaeva, E. V. (2022). APPLICATION OF SECURITIES AS AN OBJECT OF A TRUST MANAGEMENT AGREEMENT. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 1197-1208.

12. Топилдиев, Б. (2011). Мол-мулкни ишончли бошқариш шартларини бузганлик учун фуқаролик-ҳуқуқий жавобгарлик муаммолари. Обзор законодательства Узбекистана, (4), 4-7.
13. Топилдиев, Б. Р. (2021). ДОГОВОР ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ ИМУЩЕСТВОМ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. In Синтез науки и образования в решении глобальных проблем современности: Сборник статей по итогам Международной научно-практической конференции (Саратов, 24 августа 2021 г.).- Стерлитамак: АМИ, 2021.-178 с. (р. 148).
14. Топилдиев, Б. (2020). ДОГОВОР ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ НЕДВИЖИМОСТЬЮ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ. Review of law sciences, 5(Спецвыпуск), 55-61.
15. Топилдиев, Б., & Рахимжонов, А. (2019). Совершенствование правового регулирования доверительного управления объектами наследия. Обзор законодательства Узбекистана, (2), 18-21.